Hem Station fra perronsiden. Bygningen har i mange år huset landsbyens ungdomsklub. Fotos af stationsbygningerne taget i marts 2012 og mens selve cykelturen foregik den 15. juni 2011. Herunder gør artiklens forfatter ophold, hvor Volling trinbræt lå.

På sporet af Skive - Vestsalling Jernbane

Sidste år åbnede cykelstien Vestsallingstien, der ligger på resterne af den nedlagte jernbane fra Skive til Spøttrup. Selvom banen lukkede i 1966, findes de fleste af banens stationsbygninger stadig, og endda i velbevaret stand.

Tekst og fotos: Peter Mazanti Albertsen

Skive-Vestsalling Jernbane (SVJ) også kaldet Vestsallingbanen løb fra Skive Hovedbanegård til Spøttrup Station i Rødding, og den festlige indvielse af banen fandt sted den 10. december 1924. Den efterfølgende dag indledtes den daglige drift med 6 tog dagligt i hver retning – dog kun 4 togpar på søndage.

Banen var en af de sidste, der blev anlagt i Danmark, og nåede kun at fungere i godt 41 år. Der var ikke mindre end 17 stoppesteder på ruten, så det tog lang tid at køre den forholdsvis korte strækning på 26,6 km.

Banen var uindhegnet, hvilket betød, at vejoverskæringerne ikke var bevogtede. Den højeste hastighed var derfor kun 45 km/t. I 1930'erne blev vejoverskæringerne dog sikret, og hastigheden hævet til 60 km/t. I 1948 blev der indsat skinnebusser på strækningen, hvilket fik køretiden ned fra knap 1 time og 10 minutter til 50 minutter.

Balling station fra perronsiden, da stationen blev nedlagt fortsatte man her med posthus, og det eksisterer den dag i dag.

Herunder Ramsing station set fra perronsiden. Nederst pakhuset med rampe i Ramsing.

Banens økonomi var i hele perioden betrængt, især fordi manglen på transportkrævende industri i banens opland medførte en særdeles ringe godsbefordring, og med privatbilismens indtog i starten af 1960'erne blev banens skæbne endeligt beseglet, og den 31. marts 1966 kørte det sidste tog på Vestsallingbanen.

Nu er det tidligere baneareal forvandlet til natursti for cyklister, fodgængere, løbere og ryttere. Søndag den 29. maj 2011 foregik den officielle indvielse af Vestsallingstien.

Da banen blev nedlagt overgik bane-arealerne til Skive og Spøttrup kommune, baneskinner og sveller blev taget op. Jorden fra banen blev mange steder overdraget til lodsejere op til banearealet. I Spøttrup kommune blev de smukke arkitekttegnede stationsbygninger solgt til privat beboelse, det var Skive-arkitekten Hans Toft Hansen, der tegnede stationsbygningerne. De er stort set ens – bortset fra Rødding Station, den er noget større fordi den var endestation, og huset skulle rumme flere funktioner. Bygningerne er i røde sten og med valmede tegltage. Det er huse, hvor der er tænkt på kvalitet og detaljer.

Anlæggelse af Vestsallingstien kom i gang i 2005. Det skulle udføres i seks etaper. Spøttrup Kommune stod for etableringen af de 16 kilometer gennem kommunen. Arbejdet var færdigt i slutningen af 2010, enkelte steder følger stien ikke den gamle banestrækning, men man har tilstræbt at anlægge den så tæt på som muligt. 48 lodsejere har afgivet jord til stien gennem Vestsalling, og tre på strækningen gennem Skive kommune. Strækningen fra Skive til Hem var allerede anlagt, da Spøttrup Kommune besluttede, at der skulle være en sti på resten af banestrækningen til Rødding. Den er asfalteret.

Så må vi hellere komme i gang med jernbaneturen fra Skive H til Spøttrup. Karsten og jeg cyklede den onsdag den 15. juni 2011. Vestsallingstiens forløb er stort set identisk med den tidligere Vestsallingjernbane. Den egentlige sti starter ved Skive Golfklub.

Herfra cykler vi så til 6,0 km fra Skive H og her har Tolstrup trinbræt ligget, her er ikke noget at se. Lige inden vi når den første station Hem er her en rasteplads, hvor man kan sidde og nyde sin mad + legeplads både for børn og voksne. Herefter når vi 7,5 km fra Skive H og HEM Station. Stationsbygningen har i mange år huset landsbyens ungdomsklub. Den ejes af Skive Kommune og er holdt nogenlunde i stil med den oprindelige bygning. Her er også to gynger, hvis man lige vil have en tur mere. Stien løber lige forbi stationen fra perronsiden.

Videre på cykel kommer vi til GROVE trinbræt 8,7 km fra Skive, her er heller ikke noget at se i dag. Trinbrætterne bestod kun af en bænk eller et lille skur samt et stopsignal, som skulle hejses, hvis der var rejsende, som ønskede at stige på.

Næste station BRØNDUM, 10,6 km fra Skive. Solgt til privat beboelse, den var svær at fotografere, da der er sat stakit op, indehaveren var imod at der skulle laves en sti igennem hans have, så de har lagt den et stykke fra gadesiden, her er også pakhuset bevaret ligesom det også var i Hem. I modsætning til så mange andre steder, var der ikke et stationsskilt. Stationens navn var skrevet med løse bogstaver, der var skruet op på bygningen og her sad de der endnu.

Næste trinbræt er: VOLLING, og banen blev nedlagt i 1966 og her ses min far, da vi var ude at kigge på banen i 1975, trinbrættet stod der endnu. Da Karsten og jeg kom cyklende 35 år senere var trinbrættet væk, men her ses vi ved skiltene, hvor trinbrættet har stået.

12,8 km fra Skive når vi BALLING Station. Stationen er den eneste af de seks stationsbygninger, hvor der er foretaget ombygninger, som skæmmer den oprindelige arkitektur. Posthuset på stationen overlevede lukningen af banen i 1966, så her har postvæsenet til huse. Stien ophører hvor den møder landsbyerne Balling, Ramsing og Lem. Her er dog opsat skilte, som viser hen til hvor stien begynder igen på den anden side af de respektive landsbyer. Her er nemlig bygget huse hvor jernbanen gik. Det er også tilladt at ride langs ruten fra Lem til Borgen trinbræt. Langs hele stien er der opsat informationstavler.

Næste trinbræt: SVEJGAARD. Her er heller ikke noget at se i dag.

15,9 km fra Skive når vi RAMSING Station, bygningen er fra 1924. Ejeren har renoveret og fået lavet vinduer med sprosser, som der oprindeligt var i huset. I den lave bygning var der toiletter, nu en garage. Pakhuset er også bevaret, den udendørs overdækkede ventesal er blevet lukket og omdannet til bryggers. Stationen rummede også posthus, og her er i dag køkken. Deres spisestue var oprindelige ekspeditionslokale, hvor der både blev taget imod post og solgt togbilletter. Ved siden af var der et venteværelse, i dag er det indrettet til stue, men en af bænkene til de ventende står stadig op ad endevæggen. De andre står over i pakhuset. Billetlugen er der også stadig. Ejeren kunne godt tænke sig at få en af de gamle togvogne, men det skulle være fra SVJ, så må han tale med Limfjordsbanen og DJK i Randers hvor henholdsvis skinnebussen SM7 og Triangelmotorvognen No.1 findes. Den skulle så indrettes til lysthus og stå i haven, han ville også gerne have nogle gamle signalstandere, som var udstyret med et lys, der blinkede, når der kom tog.

Hvis den nu anlagte Vestsallingsti havde fået nøjagtig samme forløb, som Vestsallingbanen havde, skulle stien have gået gennem familiens baghave og derfor er der ændret på stiens forløb gennem Ramsing by. Stien afbrydes ved Pile Alle, hvor stationen ligger, og over en strækning mellem Pile Alle, og Rønne Alle, skal folk færdes ad gader i landsbyen. Den har givet øget færdsel ad den blinde villavej,

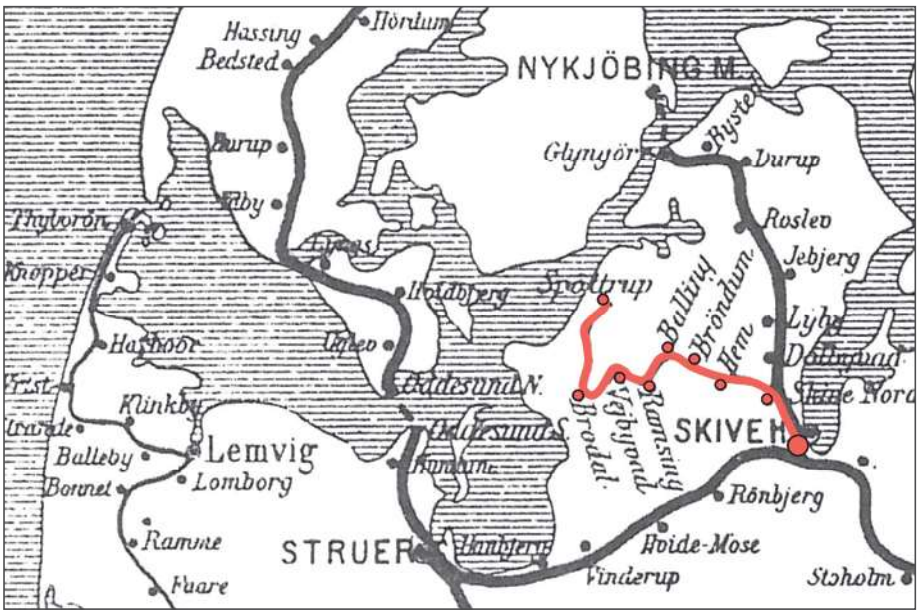

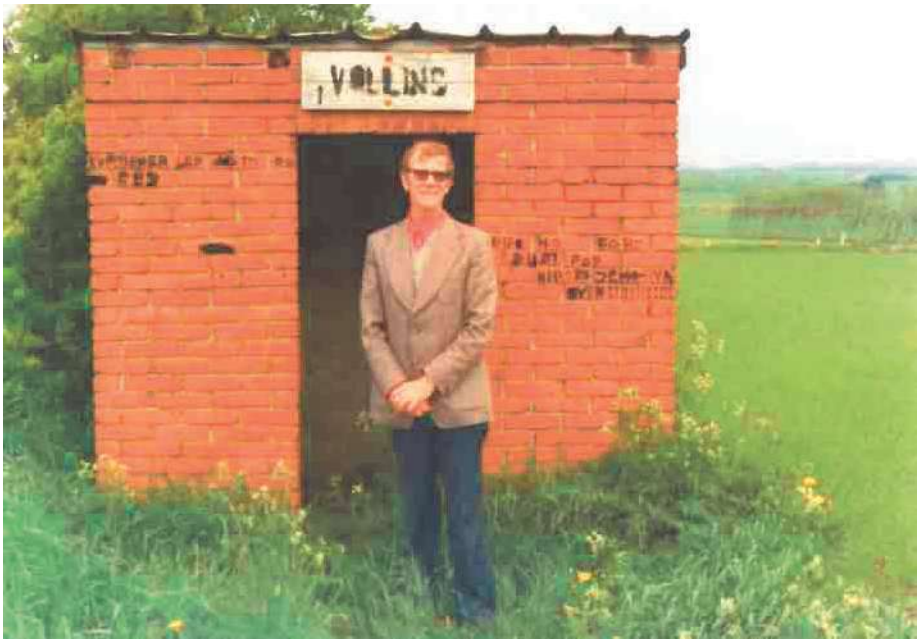

Forfatterens far ses i 1975 ved Volling trinbræt 9 år efter banen var lukket. Det sort/hvide billede herunder, er taget af min far imens der stadig kørte tog på banen.

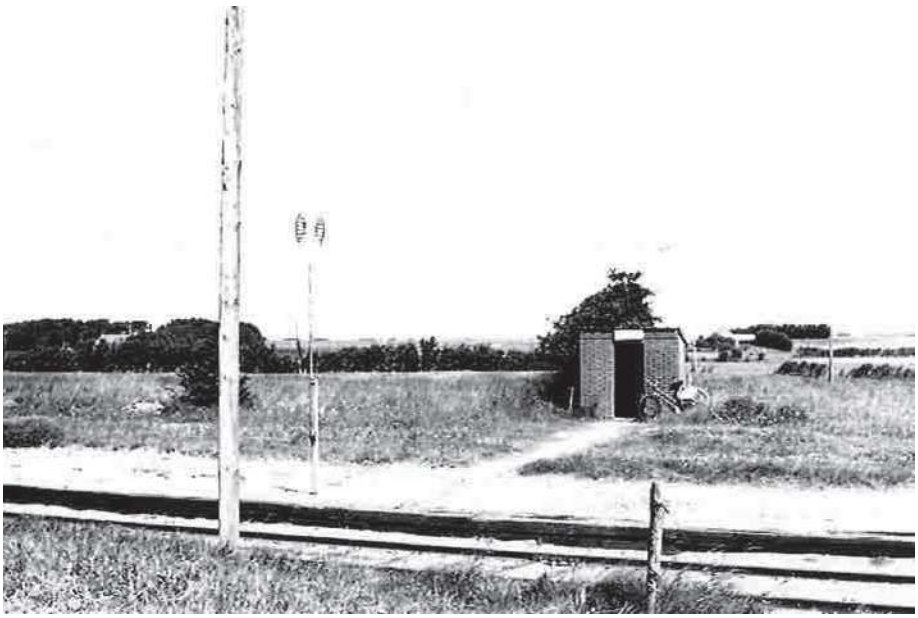

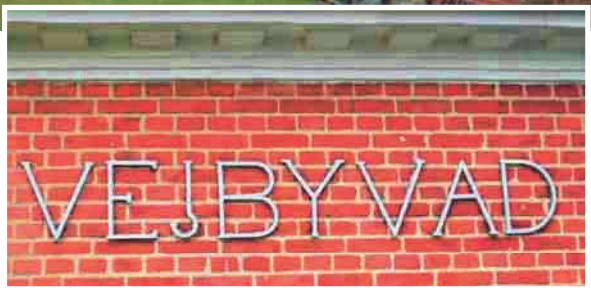

Vejbyvad station set fra perronsiden. I modsætning til så mange andre steder, var der ikke stationsskilte på bygningerne. Stationens navn blev i stedet skrevet med løse bogstaver der var skruet op på bygningen, og her sidder de endnu i dag, undtagen i Hem & Balling.

Herunder endestationen Spøttrup set fra perronsiden, som også står ganske velbevaret som de fleste andre stationer på banen.

men det generer ikke familien. Stien bruges meget. Mange kommer her forbi, og folk stopper op. Nogen vil gerne fotografere. Andre snakker og beretter om deres personlige oplevelser med Vestsallingbanen, fortæller ejeren. Ofte må hustruen hjælpe folk med at finde vej, fordi de ikke kan finde ud af, hvor de genfinder stien. Nå, vi må videre, her fik vi en lang snak med familien som boede på Ramsing station. Bogstaverne sidder stadig på stationsbygningen.

18,2 km fra Skive, når vi næste station, som er VEJBYVAD. Bogstaverne står stadig på stationsbygningen i Vejby. Når stationen blev kaldt Vejbyvad var det fordi navnet Vejby allerede blev brugt på en station på Gribskovbanen i Nordsjælland. Seværdigheder: undervejs på turen ad den gamle jernbane passeres en række landsbyer, som hver især har deres historier og seværdigheder at byde på. Blandt andet er de tidligere stationsbygninger samt egnens kirker bestemt et besøg værd. Og her i Vejby ligger kirken lige bag ved stationen, og kl. 15.30 var graveren ved at ringe solen ned, den var nu ikke gået ned så tidlig i juni måned, men da han havde fyraften skulle den jo nok ringes ned inden han skulle hjem, for da han var færdig tog han sin cykel og kørte hjem. Der er også en kirke i Ramsing.

Herefter cyklede vi videre og passerede VIADUKTEN trinbræt, her var der ikke noget at se. 20,7 km fra Skive når vi byen Lem, her er der ændringer ved Brodal og øst for Lem, hvor man ikke kører på stien, da landmændene ikke ville give jorden tilbage. Så her kan stationen være lidt svær at finde, men den er der, Stationen i Lem kom til at

hedde BRODAL, da der allerede var 2 stationer ved navn Lem i Jylland. Bogstaverne sidder stadig på stationsbygningen, den er lidt svær at fotografere fra perronsiden, da der er en del træer, men ude fra gadesiden kan man få et godt billede. Pakhuset er der også endnu. Manden der boede her var ikke så interesseret i at snakke med os. Så her var vi ikke så længe.

Næste trinbræt Betryk, her er som langs hele stien opsat informationstavler, og et billede som Erik V. Pedersen i sort/hvid har taget af trinbrættet.

Næste trinbræt NØRHEDE, her er heller ikke noget at se mere. Det lå 23,4 km fra Skive.

Så når vi til BORGEN trinbræt, her er også opsat en orienteringstavle, herfra kan man, som vi gjorde, køre op til Spøttrup Kulturhal, hvor der var borde udenfor så vi kunne nyde vores medbragte mad eller gå ind i cafeteriet. Herfra kan man også tage ud og se Spøttrup Borg, som ikke ligger ret langt fra Borgen trinbræt, det er den største seværdighed på ruten. Spøttrup Borg kan spores helt tilbage til 1404. I 1937 købte staten Spøttrup Borg, som var meget forfaldent og hvis stald- og ladebygninger havde været hærget af brand. Borganlægget blev restaureret frem til 1941 og er i dag museum. Der er i 2011 indviet en helt ny velkomstbygning, med udstilling, turistinformation og kiosk.

Nå, så må vi videre på Vestsallingstien og 26,6 kilometer når vi endestationen SPØTTRUP. Her hænger bogstaverne også på stationsbygningen. Den er også lidt svær at fotografere, da der er store træer, og en hæk

Skive—Spøttrup og omvendt

	Hverdage								Søn- og helligdage						
Skive H.	701	805	1125	1230	1535	1733	2012	2315	905	1125	1358	1540	2007	2208	000
Skive N.	×703	×808	×1128	×1233	×1538	×1736	×2015	×2318	×908	×1128	×1401	×1543	×2010	×2211	× 003
Tolstrup	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hem	713	817	1139	1244	1549	1747	2025	2329	919	1139	1411	1554	2020	2220	012
Grove	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Brøndum	719	823	1146	1251	1556	1754	2032	2336	926	1146	1418	1601	2027	2225	018
Balling	724	827	1150	1255	1600	1758	2036	2340	930	1150	1422	1605	2031	2229	022
Ramsing	729	832	1155	1300	1605	1803	2041	2345	935	1155	1427	1610	2036	2233	027
Vejbyvad	734	836	1159	1304	1609	1807	2045	2349	939	1159	1431	1614	2040	2237	031
Brodal	739	842	1204	1309	1614	1812	2050	2354	944	1204	1435	1619	2045	2242	036
Nørhede	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Borgen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Spøttrup	750	855	1215	1320	1625	1823	2100	005	955	1215	1445	1630	2055	2253	047

Laber kun hverdage / Laber ikke hverdage

Dobbeltbilletter er gyldige 1 måned

er vokset op. Stationen lå i byen Rødding og blev kaldt Spøttrup for at undgå forveksling med Rødding station i Sønderjylland. Det var en ældre dame der boede her og vi var med inde og se den, stationen blev brugt af postvæsenet og her er alle postboksene bevaret. Vi var også med oppe på 1. sal og se hvor stationsmesteren med familie havde boet.

Så her slutter en rigtig god cykeltur på Vestsallingstien, og vi kan kun råde andre, som har den samme interesse, til at besøge den tidligere bane. Inden hjemturen, blev der tid til en lille afstikker til et par af banens andre lokaliteter, som betjentes med bus. I 1929 oprettedes der en bilekspedition i KREJBJERG til brug i forbindelse med rutebildriften, som Skive-Vestsalling Jernbane betjente. Bygningen ligger der endnu, og her blev der også bygget et pakhus af træ, rødmalet med hvide streger, og med sort tag. Bogstaverne Krejbjerg står her også. Det hele er bevaret i dag.

Og herfra tilbage til Rødding og videre ud til KNUD STRAND, hvor Vestsallingbanen i et forsøg på at få flere kunder forsøgte med et særpræget initiativ: i 1930'erne købte banen et areal ved Knud Strand og kørte badetog fra Viborg og Skive til Spøttrup station, og derfra videre med banens busser ud til Knud Strand. Ideen holdt ikke og efter et par år blev badetogene indstillet, men „Den gamle Pavillon" stammer fra de glade badedage.

Herover Krejbjerg bilekspedition og pakhus, som Skive-Vestsalling Jernbane betjente med rutebildrift. Ekspeditionen er holdt i samme bygstil som stationerne, men der har aldrig været spor her.

Til venstre KnudStrand ved Limfjorden, hvor Vestsallingbanen i 1930'erne forsøgte at få flere kunder, ved at køre badetog fra Viborg og Skive hertil. Alle fotos er taget i marts 2012.